

[Blog] RTVS - Hon na médiá, diel verejnoprávny

Vládni poslanci dva mesiace po prevzatí moci obrali RTVS o tretinu rozpočtu. Prečo? V dôvodovej správe sa to nedozviete. Asi to nie je nutné, keďže zámer spolitizovať inštitúciu je evidentný.

KOALÍCIA NECHCE KVALITNÚ RTVS, DRASTICKY JEJ ZNIŽUJE ROZPOČET (Ivan Godársky)

[Čo?]

Dnes parlament hlasmi 78 poslancov koalície zobral RTVS 30% z plánovaného rozpočtu - [necele 2 týždne pred spustením nového financovania do praxe](#). Namiesto 186 mil. EUR má po novom dostať 131 mil. EUR. Novela zákona o RTVS tak nemilosrdne vracia RTVS späť v čase. Hoci koalícia spomína dodatočné zdroje pre RTVS z reklamy, žiadny reálny plán neexistuje. Drastické zníženie rozpočtu je však krutou realitou.

[Prečo nie?]

Dlhodobo sme, spoločne s RTVS, kritizovali podfinancovanosť RTVS. Koncesionárske poplatky sa pritom nezvyšovali 20 rokov a od roku 2003 boli na úrovni 4,64 EUR/mesačne. Priemerne teda človek za pomerne bohatý mediálny obsah zaplatil menej ako za jeden nutrične otázný "menu" obed. Porovnateľné? Sotva.

No namiesto rozumného zvyšovania koncesionárskych poplatkov, sa poplatky koncom roka 2022 zrušili. Uvedomujúc si samozrejme aj ráció zámeru, [kritizovali sme zrušenie koncesionárskych poplatkov](#) (podobne ako následne aj [European Broadcasting Union](#)), nehovoriac o fakte, že k nemu prišlo bez akejkoľvek odbornej diskusie.

Dôvody našej kritiky boli predovšetkým:

- > Viaceré údaje a výskumy potvrdili, že, tradičné médiá, verejnoprávne predovšetkým, sú tým zdrojom, na ktoré sa v čase kríz verejnosť obracia so snahou nájsť dôveryhodné informácie.
- > Navrhovaný škrt v zdrojoch RTVS však povedie k zníženiu, nie k zvýšeniu dôveryhodnosti média.
- > Je dôležité udržať istú mieru spoluzodpovednosti občanov za fungovanie verejných inštitúcií - ak vyžadujeme kvalitnú službu, malo by byť logické sa na jej tvorbe aspoň čiastočne spolupodieľať.

[Ako bolo a nebolo]

V júni 2023 poslanci bývalej koalície (OLANO, Sme rodina, SaS, Za ľudí), aj s hlasmi vtedajšej opozície (celkovo [za novelu hlasovalo 128 poslancov](#)) navýšili rozpočet RTVS, keď do zákona o RTVS (č. 532/2010 Z.z.) zaviedli nárokovateľný príspevok zo štátneho rozpočtu, vo výške 0,17% z HDP - nešlo o želané maximum (0,19%, na úrovni 200 mil. EUR), ale išlo o veľmi citelný a nutný nárast. Platil od 1. júla 2023, a plnohodnotne mal začať platiť od začiatku roka 2024. Súčasná realita po schválení novely je omnoho tristnejšia - výška príspevku sa znižuje na 0,12% z HDP.

[Ako by mohlo byť a nebude]

Pre pripomenutie, [návrh opatrení na ozdravenie verejných financií](#) predstavený vládou odborníkov L. Ódora navrhoval (október 2023) znovuzavedenie koncesionárskych poplatkov vo výške 12,5 EUR.

Z okolitých krajín platia v Česku platia 7 EUR mesačne, v Rakúsku 29 EUR mesačne, v Poľsku 5 EUR mesačne (pričom verejnoprávna TVP sa za niekoľko posledných rokov stala nástrojom vládnej propagandy) a Maďarsko nemá zavedený poplatok. Z ostatných krajín, v Nemecku platia 18 EUR

mesačne, vo Veľkej Británii 13 EUR mesačne.

Vládny návrh argumentoval, že:

- > Priame platenie koncesii nedemotivuje ekonomickú aktivitu, a teda takýto poplatok je menej škodlivý pre ekonomický rast.
- > Financovanie verejnoprávnej televízie oddelené od štátneho rozpočtu môže znamenať väčšiu nezávislosť médií.

[NO BUDE AKO NEBOLO]

Bohužiaľ sa týmto prvým legislatívnym krokom začínajú potvrdzovať obavy, že koalícia nemá záujem:

- > O kritické médiá (viď permanentné ataky na 4 mienkotvorné médiá a verbálne arogantné a nepriateľské vyjadrenia voči novinárom),
- > O kritické myslenie ([viď absencia pojmov 'myslenie' či 'dezinformácia'](#) v programovom vyhlásení vlády RF IV),
- > O strategickú hodnotovú komunikáciu (rozpustenie sekcie na Úrade vlády, paralýza FB účtu Policajného zboru Hoaxy a podvody),
- > O vonkajší expertný pohľad - pred týždňom (13.12.) sa 6 medzinárodných inštitúcií zaoberajúcich sa slobodou slova a verejnoprávnymi médiami (RSF/[Reporters Without Borders](#), IPI/[International Press Institute](#), EBU/European Broadcasting Union, ECPMF/[European Centre for Press and Media Freedom](#), EFJ/European Federation of Journalists, FPU/Free Press Unlimited) protestovalo proti takto navrhovanej zmene - išlo totiž o návrh vlády (zo 4.12.).
- > A zrejme ani o skutočne silné, fungujúce, nezávislé (reps. aspoň na politikoch minimálne závislé) verejnoprávne médium.

Rešpekt k slobode slova, mediálna gramotnosť, kvalitná moderná žurnalistika s dôveryhodnými informáciami sú tou najlepšou odpoveďou na súčasný information disorder a zhubné dezinformačné výzvy, ktorým bohužiaľ podlieha významná časť slovenskej populácie.

Toto hlasovanie NR SR však nie je takouto odpoveďou - ani na mediálne, ani na dezinformačné, ani na vzdelanostné výzvy (viď posledné katastrofálne [skóre v PISA testovaní](#)), ale ich ignorovaním.

Ďakujeme za pripomienky minulosti [IRONY ON]. Slovensko však má na viac, aj na sebavedomé a nezávislé verejnoprávne médium. Potrebuje ho.